Justitieutskottets betänkande
1984/85:40

om tillämpligheten av svensk lag i vissa fall (prop. 1984/85:156)

Propositionen

I proposition 1984/85:156 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att anta ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Lagförslaget, som granskats av lagrådet, har följande lydelse.

Förslag till
Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. brottsbalken skall införas en ny paragraf, 7 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	7 a §
	Har en utlänning begått brott i utövningen av tjänst eller uppdrag som innefattat allmän ställning hos annan stat eller mellanfolklig organisation, får åtal för brottet väckas endast efter förordnande av regeringen. Vad som nu har sagts gäller inte om gärningsmannen genom vilseledande uppgifter, förklädnad eller på annat sätt sökt dölja i vilken egenskap han har handlat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Utskottet

Som ett resultat av de överväganden som föranletts av att en sovjetisk ubåt stötte på grund inom svenskt militärt skyddsområde i Karlskrona skärgård i oktober 1981 har inom justitiedepartementet upprättats en promemoria (Ds Ju 1984:6) Folkrätt och straffansvar. I promemorian redovisas en rättslig analys av förhållandet mellan folkrättens regelsystem och de svenska straffrättsliga och straffprocessuella bestämmelserna. Promemorian innehåller också ett förslag till en ny åtalsprövningsregel i brottsbalkens kapitel om tillämpligheten av svensk lag.

Promemorian har remissbehandlats. Förslaget i propositionen bygger på promemorian och remissbehandlingen av den.

I propositionen föreslås att en särskild åtalsprövningsregel tas in som en ny 7 a § i 2 kap. brottsbalken. Enligt den nya regeln skall – i vissa fall då folkrättsliga principer kan aktualiseras i samband med att en utlänning misstänks för brott – åtal få väckas endast efter förordnande av regeringen. Förordnande av regeringen skall sålunda krävas för åtal, om en utlänning har begått brott i utövningen av tjänst eller uppdrag som innefattat allmän ställning hos en annan stat eller en mellanfolklig organisation. Om gärningsmannnen genom vilseledande uppgifter, förklädnad eller på annat sätt sökt dölja i vilken egenskap han har handlat krävs dock inte något sådant förordnande. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1985.

Utskottet vill notera att de överväganden som redovisas i lagstiftningsärendet innebär en värdefull genomlysning av en komplicerad straffrättslig och processrättslig problematik, och rent allmänt ansluter sig utskottet till de resonemang som bär upp lagförslaget. Utskottet vill också konstatera att lagförslaget vilar på en lämplig avvägning mellan folkrättsliga principer om immunitet och intern svensk rätt. Förslaget ger enligt utskottets mening också uttryck för en ändamålsenlig fördelning av befogenheter i de sammanhang det här gäller mellan olika offentliga organ, främst mellan regeringen och de rättsvårdande myndigheterna. Utskottet vill särskilt framhålla att förslaget ligger väl i linje med ett uttalande av konstitutionsutskottet (KU 1981/82:35) om att ett betydande handlingsutrymme för regeringen måste finnas när det gäller bedömningen i immunitetsfrågor.

Utskottet finner inte anledning till erinran mot lagförslaget.

Utskottet hemställer

att riksdagen antar det genom proposition 1984/85:156 framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken.

Stockholm den 14 maj 1985

På justitieutskottets vägnar
LENNART BLOM

Närvarande: Lennart Blom (m), Lisa Mattson (s), Arne Nygren (s), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Helge Klöver (s), Ulla-Britt Åbark (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Lars-Erik Lövdén (s), Hans Göran Franck (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Birthe Sörestedt (s), Inger Wickzén (m) och Elving Andersson (c).

minab/gotab Stockholm 1985 82822